

Ajánló

Új utakon

E számunkban két olyan dolgozatot olvashatnak, amely *új*, mások számára is *hasznos*, *adaptálható* megoldást mutat be.

A felsőoktatási könyvtáraknál már jó pár éve ketyeg a „*szakdolgozatbomba*”: a többszörösére növekedett hallgatói létszám miatt a sűrű irodalomnak ez a szelete is gyorsan megsokszorozódott (az sem ritka, hogy valaki több diplomát szerez, így több szakdolgozatot ír). A papírdolgozatok pusztán tárolása is gondot okoz, emellett visszakereshetőségüket is meg kellene oldani (pl. az oktatóknak plágiumgyanú esetén, a hasonló témában szakdolgozók számára a felkészülés során, de akár kutatóknak is). Ugyanakkor, mivel ezek nem publikált anyagok, a betekintés lehetőségén túl nem biztos, hogy ugyanúgy másolhatók vagy kölcsönözhetőek, mint az állomány egyéb részei. Mindezekre a szakdolgozatok digitális archiválása ideális megoldás, de egyúttal másfajta problémákat vet fel (pl. különböző formátumok, teljes szövegű kereshetőség, másolásvédelem, hosszú távú használhatóság, tárolóeszköz elavulása). A *Kodolányi Főiskolán* – mint ez **Kotsis Tibor** és **Turiné Gáspár Anikó** cikkéből kitűnik – *szakszerűen* kezdtek hozzá a „bomba hatástalanításához”. Több, követendő, frappáns megoldást ismertetnek, különösen a szakdolgozatok védelmével kapcsolatban. Várom mások, hasonló dolgozatarchívumok bemutatásait. Ezzel szeretné a TMT elősegíteni egy *egységes* megoldás elterjedését egy jövőbeli *országos szakdolgozat-adatbázis* könnyebb megvalósíthatóságának érdekében.

Marton József és **Prokné Palik Mária** az információkeresés egy *méltánytalanul elhanyagolt* területén tett fejlesztésről számol be. Az *ETO-jelzetek részjelzetei szerinti keresés* ma egyetlen adatbázis-kereső rendszerben sincs megoldva (ez alól külföldön is alig van kivétel). Nem azért, mert programozási nehézségeket okozna, hanem mert a felhasználó igényeit nem közvetítették kellően a kereskedelmi forgalomban kapható könyvtári szoftvercsomagok gyártóihoz. Az ETO szemantikailag önálló részjelzetei szerinti keresést Magyarországon *először Zöldi Péter* oldotta meg a múlt század 90-es éveiben a *DOBIS/LIBIS* könyvtári rendszerrel használó OSZK-ban. (Ezt azonban egyfelől retrospektív állományokra nem lehetett kiterjeszteni, másfelől amikor a *DOBIS/LIBIS*-t lecserélték az *Amicusra*, a fejlesztők sutba dobták.) Ezért is különleges jelentőségű, mind a BME OMIKK osztályozóit, mind informatikusait dicséri, hogy megpróbálkoztak ennek a keresési lehetőségnek a megoldásával az *Aleph* legújabb változatában.

A *lektorok* magas szintű szakmai ismereteket kívánó, időigényes munkájáról ritkán esik szó, kilétükről sem értesül az olvasó. Ezúttal kivételt teszek, amikor *köszönetet mondok* nekik, e számunk kapcsán *Drótos Lászlónak* és *Ungváry Rudolfnak*; gondos munkájuknak és értékes tanácsaiknak köszönhetően születtek meg a színvonalas, végleges írások.

Szántó Péter